

מסורת הש"ס

(א) [לעיל 15: קרא: קרב. פסחים עו.], (ב) [י"ז ליה היה טהור מליח וטמא תפל מותר וכ"א בתוספתא תרומות רפ"ט וכן בתוס' כבודות לא: ד"ה אי"ן], (ג) [ג' הרי"ף והרא"ש איבעיא להו האילן ואיבעי דם באברים מי שרי למיכל מיניה באומנא או לא ויש חילוק לענין דינא בין הגירסאות ועי' בב"י סי' סו ד"ה השוכר], (ד) [לעיל קד.], (ה) [שבת קל.], (ו) [ויקרא ת.ו. 1] [לקמן], (ז) [לעיל עה.], (ט) [בתרומות פ"י מ"ח], (י) [י"ז אין לאסור].

תורה אור השלם

- ↑ ראשית בבבוי אדמו"ר תביא בית יי אלהיה לא תבשל גדי בחלב אמו:

שמות כג יט
2. לא תאכלו כל גבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לקביר כי עם קדוש אתה לוי אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו:

דברים יד כא
3. והשליח יהודה את גדי העזים ביד רעהו הערפלי לקחת הערבון מיד האשה ולא מץאה: בראשית לח כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אכל אין וכו' דא"כ טעם:
(ב) תוס' ד"ה אין וכו' ובלעי דם:

לעזי רש"י

שלמיי"א [ש"ל יימ"א]. מלח הסלענאנטרייל [אינטרווייו]. שומן המעיים.טבחיי"א [טבחיא"ה]. חלחולת.

מוסף רש"י

מליח הרי הוא כרותח וכבוש הרי הוא כמבושל. ראה לעיל 15 ז. אלא ע"ג כלי מנוקב. לפי שהם היוצא נשאר ככלי וחוזר ונגעל כנשר (ועי' קיב.). נאמר לא תאכלו כל נבלה. ונאמר באותו פסוק עלמו לא תבשל גדי, משמע כל האסור משום נבלה טהג צו איסור נשר בחלב (שבת קל.).

הני מילי דמן. כלומר הני מילי לגבי דם וכגון ככלי שאינו מנוקב דבתר דפלט הדר בלע: **אכל זיין**. זיעה הוא ולא מיתסר והכא לדם ליכא למיחש דמנוקב הוא (א) וא"כ כשרה וכשרה נמי: **קמ"ל** דזייר אסור וזייר נוח ליבולע הוא: **מאי** לאו שניהם מלוחים. ושמע מינה זייר נמי לא מייבולע כל זמן שעסוקים בפליטה: **וש"מ זיין מוסר** לא גרסינן: **תפל** מבלי מלח דהשתא לא פליט טמא מידי אכל שניהם מלוחים דטמא נמי פליט אסור וכ"ש טמא מליח וטהור תפל: הא שניהם **מלוחים שרי**. דשניהם טרודים בפליטה: רצ הונא דלא צעי הדחה ברישא דחלליה צי טבחה. כל רחי"ת השכר מתרגמינן חילוי^[1]: **מילחא גלגליטא**. מלח גסה שלמיי"א: **ומניפיז** ליה. למילחא לאחר זמן מפני שהדם נבלע צה אכל מלח דקה אין לריץ לנפץ שהיא נתכת מעצמה: אין **מחזיקין דם**. אינן בחזקת דם ליאסר אס לא נמלחו: **הדרא דכנתא**. דקין סקציז **הכנתא** אנטרייל: **ומעיא**. קבה וכרס ושאר הדקין: **וכרכשא**. טבחיי"א. אכל הלז והריאה והכבד וכנתא גופה יש בהן דם וזריכין למפרשין לעיל (דף קיז: ד"ה ועפות) דכל זמן שטרודים לפלוט אינן בולעים וכשנת זה כבר נת זה: **הרי זה מכביד אס הכשר**. לפי שצשעת שחיטתה היא טרודה להוציא דם וכשצובר מפרקתה ממוך לרמה אין צה כח להתאנח ולהוציא דם והיא נחה ושוקטת והדם נבלע באצריה ומכביד הכשר ומנלא גוזל את הצריות כשהוא מוכרה צמשקל והדם שוקל: **איבעיא להו היכי קאמר**. האי ומצליע דם דקמני כוליה חד איסורא הוא וה"ק מכביד את הכשר ומנלא גוזל את הצריות הוא משום דמצליע דם שמכביד את משקלה והצלעת דם לפרוש גוזל את הצריות נקט לה: **הא לנידיה**. דליכא למימר משום גזילה שרי לפי שהוא חוזר ויוצא ע"י מלח: **או דילמא לנידיה נמי אסור**. ומרתני איסורי קחשיז חדא דגוזל את הצריות ומדא דמצליע דם וצוב אינו יוצא ואוכל דם: **בתנאי' אינו עובר בלא טעשה**. היא גופה לא אינטריץ דהעלאה לאו דאורייתא אלא דיוקא דילה אינטריץ למידק מינה הא אוכל עוף בחלב עובר ולאפוקי מדרבי עקיבא דאמר^[2] פרט לעופות: **גמ' אינו צא לידי לא טעשה**. כלומר אין לחוש שנת יאכלנו ויעצור עליו דאי נמי אכיל ליה לא עבר: **בתנאי' מוסר לצשל ומוסר כנתאה**. דאין צו משום נשר בחלב כדיליץ בגמרא [ע"ג]. ובאכילה מיהא אסור משום איסור טמאה: **פרט לעוף וחיה ובהמה טמאה**. גדי פרט לעוף שאינו בהמה. גדי פרט לחיה שאינה בהמה דאע"ג דחיה בכלל בהמה^[3] אתא קרא יתירא ומפקיע. גדי ולא את הבהמה טמאה

אכל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחל איתרבאי מקראי כדקמני בצרייתא בגמרא [ע"ג]: **נאמר לא תאכלו כל נבלה ונאמר**. באותו פסוק עלמו לא תבשל גדי בחלב אמו דמשמע כל שנוגס צו איסור נבלה יש צו משום נשר בחלב: **גמ' מנהגי מילי**. דכל בהמה צמשמע:

כל הבשר פרק שמיני חולין

וליימא ליה מדרשמואל דאמר שמואל^[4] לא סגי אלא מכח מילתיה דשמואל דמייתי בהדה אכל דשמואל לחוד סגי ומשני הוה אמינא הני מילי דמן וכאן אין שיץ לאסור משום דמשרק שריק או כבולעו כך פולטו: **במאי לא**

וליימא ליה מדרשמואל דאמר שמואל^[5] מליח הרי הוא כרותח וכבוש הרי הוא כמבושל אי מדרשמואל הוה אמינא הני מילי דמן אבל ציין ורוטבן לא קמשמע לן מיתיבי דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר מאי לאו שהיו שניהן מלוחין לא כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל והא מדקתני סיפא^[6] (אבל אם היה טהור מליח וטמא תפל) מכלל דרישא בששניהם מלוחין עסקינן^[7] פרושי קא מפרש טהור שמלחו עם דג טמא מותר כיצד שהיה טהור מליח וטמא תפל ה"נ מסתברא דאי סלקא דעתך רישא שניהם מלוחים השתא שניהם מלוחים שרי טהור מליח וטמא תפל מיבעיא אי משום הא לא איירא תנא סיפא לגלויי רישא דלא תימא רישא טהור מליח וטמא תפל אבל שניהם מלוחין אסור תנא סיפא טהור מליח וטמא תפל מכלל דרישא שניהן מלוחין ואפ"ה שרי ת"ש מסיפא דסיפא אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל אסור טמא מליח וטהור תפל הוא דאסור הא שניהן מלוחין שרי אידיי דתנא רישא טהור מליח וטמא תפל תנא נמי סיפא טמא מליח וטהור תפל (סימן בישרא דמנח נפקותא) אמר שמואל **"אין הבשר יוצא מידי דמו אלא א"כ מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה** אתמר רב הונא אמר מולח ומדיח במתניתא תנא ימדיח ומולח ומדיח ולא פליגי יהא דחלליה בי טבחה הא דלא חלליה בי טבחה רב דימי מנהדרעא מלח ליה במילחא גלגליטא יומניפיץ ליה אמר רב משרשיא **"אין מחזיקין דם בבני מעיים** תרגמא אכרכשא ומעייא והדרא דכנתא אמר שמואל **יאין מניחין בשר מליח אלא ע"ג כלי מנוקב רב ששת מלח ליה גרמא גרמא תרי מאי טעמא לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא**

אלא ילא שנא אמר שמואל משום ר' חייא השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם באברים^[8] איבעיא להו היכי קאמר מכביד את הבשר וגוזל את הבריות משום דמבליע דם באברים הא לדידיה שפיר דמי או דלמא לדידיה נמי אסור תיקו: **בתנאי' המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה: גמ' הא אוכלו עובר בלא תעשה** שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא אימא המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה: **בתנאי' בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה**^[9] ר"ע אומר יחיה ועוף אינם מן התורה שנאמר **לא תבשל גדי בחלב אמו** ג' פעמים פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה^[10] רבי יוסי הגלילי אומר נאמר **לא תאכלו כל נבלה** ונאמר לא תבשל גדי בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם: **גמ' מנא הני מילי א"ר אלעזר** אמר קרא **וישלח יהודה את גדי העזים**

באן

קיו.

וליימא ליה מדרשמואל. אע"ג דצרייתא עדיפא צצרייתא לחוד לא סגי אלא מכח מילתיה דשמואל דמייתי בהדה אכל דשמואל לחוד סגי ומשני הוה אמינא הני מילי דמן וכאן אין שיץ לאסור משום דמשרק שריק או כבולעו כך פולטו: **במאי לא** שניהם מלוחין. אלמא לא בלע ולא גרסינן וש"מ דליין מותר דהא משנה שלמה היא (ט) במסכת ע"ז (דף לה) דג טמא זיירו אסור ובסיפא דהך צרייתא נמי קתני טמא מליח וטהור תפל אסור: **טהור מליח וטמא תפל** מותר. גבי מליח כרותח לא שיץ לא עילאה גבר ולא תתאה גבר ואפילו קליפה לא צעי אע"ג דאמרין (פסחים דף עו.) גבי עילאה ותתאה אדמיקר ליה בלע ויש ללמוד מכאן דא"ל להגעיל דפוקי גבינות העובדי כוכבים ומותר לעשות בהם גבינות לישראל ולמולחן בתוכן דהוי כמו טהור מליח וטמא תפל דאין שיץ מליחה צען ולא נעשה עך רותח ע"י מליחה ומעשים ככל יוס דמלח בקערה שמשתמשין בה נשר לוקחים ממנו לתת ממנו בחלב והמחמיר תבא עליו נכרה: **אין מחזיקין דם בבני מעיים**. ללאסור מטעם זה למלוח בני מעיים עם שאר נשר משום דלא טרידי לפלוט (ו) דצלעי דם כמו דגים דהכא דם משרק שריק אכל דגים רפו קרמייהו כדפי' לעיל (דף קיז: ד"ה דגים) ואין להסיר מטעם שריקה אס היו שופיץ דם על הכשר צשעת זליה דדוקא דם הנפלט נופל עם הזייר ע"י זליה או ע"י מליחה כדאמר לעיל (דף קיז.) דשריק אכל היכא דהוי הדם צעייה לא אשכחן: **אלא כ"ש**. ומותר בכל ענין אע"פ שמנית השניה על אותה שנמלחה תמלה כדפרישית לעיל: **בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה כו'.** הוא דקין נשר

עוף לרצנן דאסור מן המורה דדוקא ר"ע הוא דאמר מיה ועוף אינם מן המורה ונפקא לן מדדריש לקמן את שאסור משום נבלה אסור לצשלו בחלב: אלא שחצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם באברים איבעיא להו היכי קאמר מכביד את הבשר וגוזל את הבריות משום דמבליע דם באברים הא לדידיה שפיר דמי או דלמא לדידיה נמי אסור תיקו: **בתנאי' המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה: גמ' הא אוכלו עובר בלא תעשה** שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא אימא המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה: **בתנאי' בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה**^[9] ר"ע אומר יחיה ועוף אינם מן התורה שנאמר **לא תבשל גדי בחלב אמו** ג' פעמים פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה^[10] רבי יוסי הגלילי אומר נאמר **לא תאכלו כל נבלה** ונאמר לא תבשל גדי בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם: **גמ' מנא הני מילי א"ר אלעזר** אמר קרא **ויישלח יהודה את גדי העזים**

באן

עין משפט ונר מצוה

צג א מיי פ"ו מהל' מאלכות אסורות הל' י ועי' בהשגות ובמ"מ סמג לאוין קל' טו"ד סי' טט:
צד ב ג מיי שם טו"ע שם סעיף א:
צה ד מיי שם הל' יא טו"ע שם סעיף ז:
צו ה מיי שם הל' יח סמג שם טו"ע י"ד סי' עה סעיף א:
צז ו מיי שם הל' יא סמג שם טו"ע י"ד סי' ט סעיף טז:
צח ז מיי [לא נמצא דרמב"ם] וסמג שם טו"ע י"ד סי' ע סעיף א:
צט ח מיי שם הל' ט ועי' במ"מ ובמגיה סמג שם טו"ע י"ד סי' ט סעיף ג:
ק ט י מיי פ"ע שם הל' ג סמג לאוין קמא טו"ע י"ד סי' פו סעיף ג:
קא כ מיי שם הל' ד טו"ע שם:

שיטה מקובצת

[א] פרושי מפרש. י"ב עי' תוס' בכורות דף ל"א ע"ב:

רבינו גרשום

שהיה טהור מליח וטמא תפל. כלומר טמא שאינו מלוח שממלוח יוצא ציר ומתפל אינו יוצא ציר: טמא מליח וטהור תפל הוא דאסור. כלומר דתפל בולע הא שניהם מלוחין שרו דאינו בולע: הא דחללי בי טבחה. כלומר מליח ומדיח. הא דלא חללי בי טבחה מדיח ומליח ומדיח ומה לשון חללי רוחצין כדמתרגם וירחץ את הקרב וחללי ית גוא: מלח ליה במילחא גלגליטא. כלומר מלח ליה מילחא גסה ומנית המלח שעה בתוך הבשר שיוציא הדם ואח"כ נגפץ ליה למלח בהרי דם ולא בעי הדחה אחריית: הדרא דכנתא. אלו הדקין אבל כנתא עצמה ששמו אינטרילוי בלע"ז בו מחזיקים דם וצריך למולחו יפה ולהדיוח יפה: דאי בעי למיכל מיניה אומצא אסור. כלומר עד שידיוחו וימלחנו: ואסור בהנאה כלומר ואפי' להשליכו לכלבו: מנהגי מילי. דכל בשר בכל מיני חלב אסור אע"ג דלא חזינן בקרא אלא גדי: